

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/157/2022
Identifikačné číslo spisu:	6821201247
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6821201247.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E. G., narodeného X. I. XXXX, O., V. XXX/X a 2/ S. G., narodenej X. C. XXXX, bytom tamtiež, oboch zastúpených advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Revúca, Železničná 257/19, proti žalovanej Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej splnomocnenkyňou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Bratislava - mestská časť Staré mesto, Kýčerského 5, IČO: 36 857 513, o určenie, že záložné právo neexistuje, vedenom na bývalom Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 6Csp/62/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. mája 2022 sp. zn. 43CoCsp/12/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. mája 2022 sp. zn. 43CoCsp/12/2022 v napadnutej časti (výrok II až V) zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom z 24. mája 2022 sp. zn. 43CoCsp/12/2022 žalobu zamietajúci rozsudok bývalého Okresného súdu Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 30. novembra 2021 č. k. 6Csp/62/2021-142 podľa § 388 CSP zmenil tak (pozn. výrok rozsudku odvolacieho súdu obsahuje nesprávne číslovanie jednotlivých výrokov, keď omylom je dvakrát uvedený výrok označený „II“), že určil, že záložné právo žalovanej zriadené zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam (v k. ú. O., vo výroku presne špecifikované) reg. č. 001/106170/07-001/000 v znení dodatku č. 1 z 20. februára 2008, uzavretou medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovanou neexistuje (výrok II), žalobcom 1/ a 2/ priznal spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 % s tým, že plnením náhrady trov konania jednému zo žalobcov zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť vo vzťahu k ďalšiemu žalobcovi (výrok III), v časti o zrušení neodkladného opatrenia zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie (výrok IV) a žalobcom 1/ a 2/ priznal spoločne a nerozdielne voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že plnením náhrady trov konania jednému zo žalobcov zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť plniť ďalšiemu žalobcovi (výrok V). Súčasne rozhodol o návrhu žalovanej na prerušenie konania tak, že tento zamietol (výrok I). Rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 100 ods. 2, § 101, § 112, § 151j ods. 2 a § 151m ods. 1 zákona č.

40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že predmetná žaloba je procesné prípustná (§ 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“). Predmetom konania je žaloba žalobcov 1/ a 2/ o určenie, že záložné právo žalovanej k nehnuteľnostiam patriacim žalobcom 1/ a 2/ neexistuje, a to z dôvodu žalobcami uplatnenej námietky premlčania záložného práva žalovanej ako záložného veriteľa. V danej veci nebola sporná otázka existencie záložnej zmluvy v znení jej dodatku a nebola sporná ani otázka zosplatnenia úveru, t. j. hlavného záväzku, ktorý bol zabezpečený vyššie uvedeným záložným právom, ktorý úver bol žalobcom 1/ a 2/ poskytnutý žalovanou ako veriteľom na základe Zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky z 30. novembra 2017, ku ktorému dňu došlo aj k zriadeniu záložného práva. V konaní neboli sporné ani úkony žalovanej ako záložného veriteľa smerujúce k výkonu záložného práva. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že trojročná premlčacia doba (nesprávne v rozsudku často označovaná ako lehota) záložného práva začala plynúť odo dňa splatnosti hlavnej zabezpečenej pohľadávky, t. j. od 26. októbra 2010 a uplynula by dňa 26. októbra 2013. Znamená to, že od 26. októbra 2010 do 2. mája 2012 plynula premlčacia doba záložného práva. Hoci žalovaná preukázala oznámenie o začatí výkonu záložného práva z 2. mája 2012, avšak od tohto dňa do dňa nariadenia predbežného opatrenia, ktorým jej bolo uložené zdržať sa výkonu záložného práva (7. novembra 2012) v jeho výkone riadne nepokračovala, keď ani len netvrdila, a teda ani nepreukázala vykonanie akýchkoľvek úkonov smerujúcich k vykonaniu záložného práva. Podľa odvolacieho súdu preto aj v období od 2. mája 2012 do 7. novembra 2012 plynula premlčacia doba. Premlčacia doba preto podľa odvolacieho súdu plynula od 26. októbra 2010 do 6. novembra 2012, t. j. do dňa predchádzajúceho vydaniu predbežného opatrenia zakazujúceho žalovanej výkon záložného práva. Predbežné opatrenie ukládajúce žalovanému povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva trvalo do 17. marca 2016. Po zániku účinkov predbežného opatrenia, t. j. od 18. marca 2016 do dátumu vykonania prvého kola dobrovoľnej dražby 8. júna 2018, od ktorej bolo upustené, plynula ďalšia lehota, ktorú odvolací súd započítal do plynutia premlčacej doby a v tomto období nespočívala premlčacia doba, pretože žalovaná opätovne ani len netvrdila, a teda ani nepreukázala, že v tomto období vykonala akýkoľvek úkon smerujúci reálne k výkonu záložného práva. Samotné oznámenie o začatí výkonu záložného práva bez toho, aby na tento úkon preukázateľne nadväzovali ďalšie úkony reálne smerujúce k výkonu záložného práva odvolací súd neposúdil ako dôvod spočívania premlčacej doby. Na základe vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ zákonom prípustným spôsobom po preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení dôvodne uplatnili námietku premlčania záložného práva zriadeného v prospech žalovanej. Na základe zistenia skutkového stavu, ktorý sporný nebol, nemal odvolací súd preukázané vykonanie akýchkoľvek úkonov zo strany žalovanej, ktoré by počas uvedenej doby, ktorú posúdil ako dobu plynutia premlčacej doby, bolo možné považovať za relevantné úkony reálne a efektívne vedúce zo strany žalovanej k výkonu záložného práva. Pre úplnosť dodal, že pokiaľ súd vyhovel žalobnému petitu a určil, že záložné právo neexistuje, nerozhodol tak na základe zániku záložného práva akýmkoľvek z predpokladaných dôvodov podľa § 151md Občianskeho zákonníka, ale z dôvodu, že záložné právo je premlčané, žalovaná sa nemôže domáhať jeho výkonu, dobrovoľné plnenie zo zálohu nepripadá do úvahy, a preto za účelom právnej istoty a vyriešenia právneho postavenia strán sporu nemôže byť dôvodom zamietnutia žaloby len skutočnosť, že došlo k premlčaniu záložného práva a nie k jeho zániku. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo právne odôvodnené ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalobcov 1/ a 2/ v konaní v plnom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania) podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a § 421 ods. 1 písm. b/ (alternatívne a/ a b/) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia procesnej prípustnosti žaloby o určenie neexistencie záložného práva. Táto nie je v tomto prípade procesne prípustná. Ak v dôsledku vznesenej námietky premlčania záložné

právo existovať neprestane, žaloba na určenie neexistencie záložného práva, ktorá je založená na vznesenej námietke premlčania, na súde nemôže byť úspešná. Takéto rozhodnutie by bolo v priamom rozpore s hmotným právom. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu stojí i na nesprávnom právnom posúdení spočívajúcom premlčacej doby v čase po uplatnení záložného práva prostredníctvom jeho výkonu. Nemohlo dôjsť k premlčaniu výkonu záložného práva, pretože žalovaná ho začala uskutočňovať bez zbytočného odkladu zákonom predvídaným spôsobom a postupom, pričom v procese výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou po jeho iniciovaní aj riadnym spôsobom pokračovala. V začatom konaní riadne pokračuje (§ 112 Občianskeho zákonníka) aj ten účastník súdneho konania, ktorý súčinnosť so súdom v konaní sám nevyvíja, svojimi úkonmi však nebráni priebehu konania a jeho skončeniu rozhodnutím súdu vo veci (R 32/1978). Odvolací súd žiadnym spôsobom nedefinuje úkony, ktoré z jeho pohľadu napĺňajú požiadavku „včasného a efektívneho“, t. j. nie iba formálneho výkonu záložného práva, neuvádza ani akú dobu považuje za primeranú na uskutočnenie toho-ktorého úkonu záložného veriteľa v rámci výkonu záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby. Jeho rozhodnutie je preto i nepreskúmateľné. Navyše rozsudok vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu a vychádzal zo skutkových záverov, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplynuli. Dôvody nie sú dostatočne vysvetlené (nie je zjavné, aké konanie, resp. nekonanie vyhodnotil ako prekážku riadneho a plynulého pokračovania vo výkone záložného práva dobrovoľnou dražbou). Nesprávny výklad § 112 Občianskeho zákonníka odvolacím súdom nezodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzťahov (dlžník - záložný veriteľ), ani účelu § 112 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k tomuto ustanoveniu formulovala otázku, či „Spočívajú premlčacia doba vo vzťahu k výkonu záložného práva oznámením začatia výkonu záložného práva príslušnému štátnemu orgánu na úseku katastru nehnuteľností ako príslušnému orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka? V prípade výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby v zmysle zákona o dobrovoľných dražbách je dražobník tzv. iným príslušným orgánom v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka?“ Súčasne žiadala odložiť právoplatnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

3. Žalobcovia navrhli dovolanie žalovanej zamietnuť ako nedôvodné. Rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za vecne správne.

4. Žalovaná zotrvala na dovolaní a dôvodoch v ňom uvedených.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Ďalej uviedla, že rozsudok vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu a vychádzal zo skutkových záverov, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplynuli.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolať súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred odvolacím súdom) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

14. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f/ CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnil (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

15. Pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa (teraz inštancie) odvolací súd nahrádza toto rozhodnutie svojím rozhodnutím; rozhodnutie odvolacieho súdu musí preto obsahovať nielen úplné a výstižné zdôvodnenie, ale aj všetko to, čo je potrebné z hľadiska určitosti a vykonateľnosti rozhodnutí o otázkach predstavujúcich predmet odvolacieho konania vrátane súvisiacich otázok, ako je náhrada trov a pod. (Z IV, s. 44).

16. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. Dovolací súd dospel k záveru, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

18. V danej veci je zrejmé, že žalobu žalobcov posúdil odvolací súd ako dôvodnú, pričom dôvody jeho rozhodnutia sú bližšie uvedené v odseku 1 tohto uznesenia. Žalobe bolo vyhovené (a teda žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie zmenený), pretože odvolací súd dospel k záveru, že premĺčanie záložného práva je dôvodom na vyhovenie žalobe o určenie, že záložné právo neexistuje. V konaní konštatoval pasivitu žalovanej pri výkone záložného práva a z toho vyvodil právne závery vo vzťahu k plynutiu premĺčacej doby (resp. k jej spočítaniu). Z odôvodnenia jeho rozhodnutia je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil a aké závery zaujal. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlil tak všeobecné právne úvahy, ktoré mal na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu.

19. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa/dovolateľky.

20. Najvyšší súd vo vzťahu k dovolacím námietkam uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

21. Námietky dovolateľky po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli sudy.

22. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

23. Prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP vyvodit' nemožno.

24. V danom prípade žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania i z ust. § 421 ods. 1 písm. b/

CSP. Za neriešenú otázku považuje v prvom rade otázku prípustnosti žaloby v danom prípade, t. j. žaloby o určenie neexistencie záložného práva pre prípad premlčania záložného práva.

25. Dovolací súd po zistení, že v tejto časti sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania (vrátane odôvodnenia dovolania prípustným dovolacím dôvodom a jeho riadneho vymedzenia) pristúpil k skúmaniu predpokladov prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, pričom dospel k záveru, že tieto sú splnené. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž záviselo od dovolateľkou vymedzenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v čase rozhodovania odvolacieho súdu (24. mája 2022) ani v čase podania dovolania ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

26. Stav nevyriešenia dovolaní (v prejednávanej veci) nastolenej právnej otázky sa totiž zmenil až vydaním uznesenia najvyššieho súdu 26. októbra 2022 sp. zn. 4Cdo/169/2021 (R 70/2023, pozn. ústavná sťažnosť voči tomuto rozhodnutiu bola uznesením ústavného súdu sp. sn. IV. ÚS 427/2023 odmietnutá), v ktorom najvyšší súd (o. i.) uviedol:

27. Vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke dovolateľka namietala, že súd nemôže vyhovieť žalobe znejúcej „na určenie neexistencie záložného práva“, ak žalobkyňa určenie neexistencie záložného práva odvodzuje od premlčania práva záložného veriteľa vykonať záložné právo. Podľa platnej právnej úpravy záložné právo môže zaniknúť niektorým zo spôsobov zániku upravených v ustanovení § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo v osobitných predpisoch (napr. § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Predovšetkým ustanovenie § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka vymenúva niektoré právne skutočnosti, ktorých právnym následkom je zánik záložného práva, vo všeobecnosti: a/ zánikom zabezpečenej pohľadávky, b/ zánikom zálohu, c/ vzdaním sa záložného práva záložným veriteľom, d/ uplynutím času, na ktorý bolo zriadené, e/ vrátením veci záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním veci, f/ prevodom zálohu v bežnom obchodnom styku alebo prevodom zálohu ak možnosť jeho prevodu bez záložného práva povoľuje záložná zmluva, g/ iným spôsobom dohodnutým v záložnej zmluve alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu, alebo h/ vykonaním záložného práva. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ záložca bude mať v úmysle sa na súde úspešne dovolať určenia neexistencie záložného práva, ktoré bolo zriadené platne (teda neexistuje žiadny dôvod, ktorý by spôsobil neplatnosť záložnej zmluvy), bude musieť preukázať, že nastala niektorá z vyššie uvedených skutočností.

28. V tomto rozhodnutí najvyšší súd ďalej dodal, že od zániku záložného práva uplynutím času (§ 151md ods. 1 písm. d/ Občianskeho zákonníka) je potrebné odlišovať premlčanie záložného práva (§ 100 a nasl. Občianskeho zákonníka). Vo všeobecnosti je účelom premlčania pôsobiť na veriteľa, aby v primeranom čase uplatnil svoje subjektívne právo v zmysle známej rímsko-právnej zásady *vigilantibus iura scripta sunt* a na druhej strane je dôsledkom požiadavky právnej istoty, ktorá sa prejavuje i v tom, aby nepretrvávali nevyjasnené právne vzťahy a neuspokojené práva bez časového obmedzenia po neprimerane dlhú dobu. Námetka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obrany dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo. Záložné právo je majetkovým právom a nepochybne podlieha premlčaniu. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať. Jej vznesenie je významné iba vo vzťahu k právu záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. Výkon záložného práva je majetkovým právom, ktoré sa nepremlčuje skôr, než zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka) atď.

29. Z uvedeného je zrejmé, že žalovanej námietka vo vzťahu k prípustnosti žaloby je opodstatnená, preto rozsudok odvolacieho súdu (v napadnutej časti) spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke, ktorá bola podkladom pre záver o prípustnosti (a následne i dôvodnosti) žaloby. Podané dovolanie je v danej veci preto nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

30. Vyššie priblížené právne závery zastáva najvyšší súd aj v prejednávanej veci, čo znamená i potrebu stotožnenia sa s názorom dovolateľky, že v danom prípade premlčanie záložného práva nie je dôvodom na vyhovieť žalobe o určenie neexistencie záložného práva. Vzhľadom na túto skutočnosť riešenie

ďalších právnych otázok bolo bezpredmetné.

31. Žalovaná tak procesne prípustným dovolaním (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dôvodne namietala, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

32. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. V zmysle § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou predchádzajúcou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.